

METODIKA DIDAKTICKÉ APLIKACE ORÁLNÍ HISTORIE

Tematické okruhy a konkrétní příklady

LUCIE BÖHMOVÁ

TEMATICKÉ OKRUHY

- Oblast politická
- Každodennost
- Kultura a sport
- Regionální dějiny
- Další

ROZDĚLENÍ PRAMENŮ

- PRIMÁRNÍ
 - SEKUNDÁRNÍ
-
- Podle dostupnosti pramenů žákovi
 - Podle vlastní aktivity žáka

SEZNÁMENÍ ŽÁKA S ORÁLNÍ HISTORIÍ

- Seznámení žáka se základní terminologií
- Pramen vzniklý prostřednictvím OH je jiný než ty, s nimiž se dosud setkal
- Uvědomuje si vlastní význam v procesu vytváření pramene (pokud podcení přípravu, je pramen neúplný, nepřesný)

POZITIVNÍ PŮSOBENÍ ORÁLNÍ HISTORIE VE VÝUCE

- Seznámení se se zajímavými lidmi
- Rozvoj výzkumných a komunikačních dovedností
- Motivace k poznávání historie
- Konkretizace obecných dějin
- Uvědomění si, že obecné události působili na lidi v žákově blízkosti
- Regionální dějiny
- Zintenzivnění vztahu rodiny se školním prostředím

PRIMÁRNÍ ORÁLNĚ- HISTORICKÉ PRAMENY

- Žák je v kontaktu přímo s narátorem
- Pamětníkem nejčastěji rodič, příbuzný
- Jedná se i o besedu
- Žák se podílí na vytváření pramene
- Osvojuje si pracovní postupy OH

ROLE

- Projektová výuka
- Různé role
 - Novináři a reportéři
 - Fotografové a kameramani
 - Moderátoři
 - Badatelé
 - Spisovatelé
 - Životopisci a kronikáři
 - Detektiv

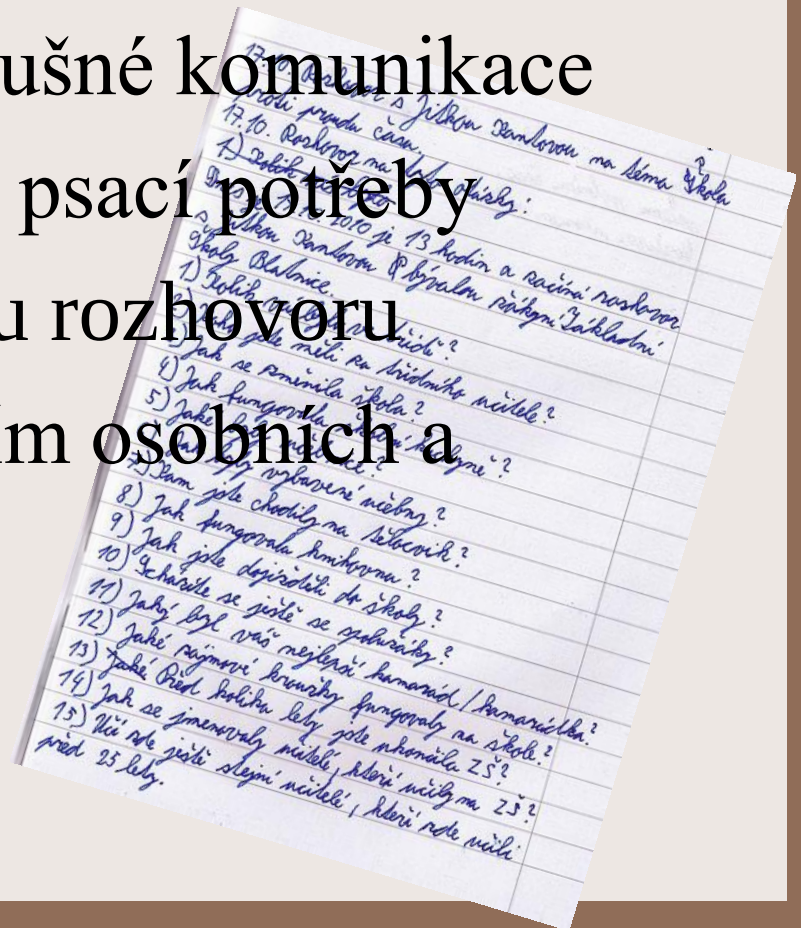
PŘÍPRAVNÁ FÁZE ORÁLNĚ-HISTORICKÉHO VÝZKUMU

- Seznámení s OH, jejími zásadami, terminologií a výsledky práce
- Seznámení s tématem
- Zvolena vyučovací metoda OH aktivity
- Vytvoření otázek
- Vybrání pamětníci

REALIZACE ROZHOVORU

- Pro realizaci určeno místo a čas konání
- Zachována pravidla slušné komunikace
- Technické pomůcky a psací potřeby
- Nezapomenout osnovu rozhovoru
- Souhlas se zpracováním osobních a citlivých údajů

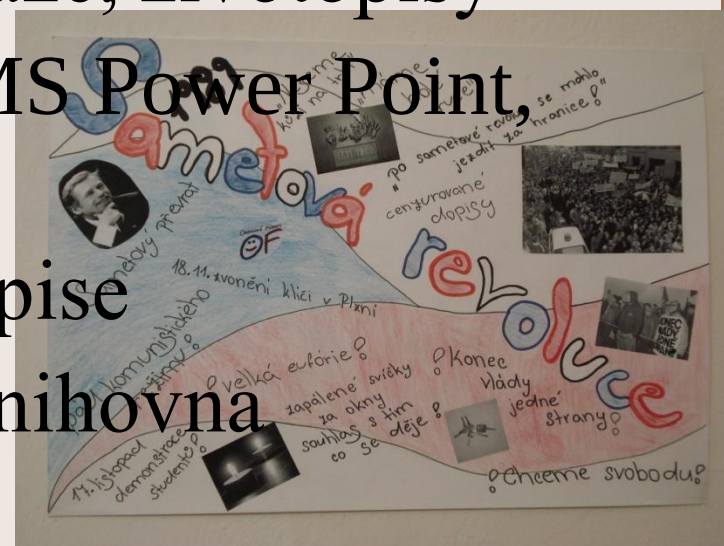
ANALÝZA ROZHOVORU

- Vyprávění podrobeno kritice
- Závěry se negeneralizují
- Možnost porovnávání vzpomínek navzájem nebo např. s učebnicí
- Diskuze, srovnávací plakát, tabulka, nástěnka

TVORBA VÝSTUPŮ

- Statické výstupy - Letáky, plakáty, billboardy, historické nástěnky, novinové články
- Mohou vycházet i z rolí – listy z deníku, zápisy v kronice, reportáže, životopisy
- Dynamické výstupy – MS Power Point, MS Movie Maker
- Článek ve školním časopise
- Zřízena audiovizuální knihovna

Rozhovor s pamětníkem v mimoškolním prostředí

- Rozhovor s příbuznými
- Rozhovor s dalšími osobnostmi
- Beseda s pamětníkem

SEKUNDÁRNÍ ORÁLNĚ- HISTORICKÉ PRAMENY

- Rozhovory, které vycházejí z OH výzkumu a dostávají se k žákovi zprostředkovaně
- Zařazeny do výuky, kdy se pamětník nemůže zúčastnit osobně
- Výhoda – opakovaná projekce, zastavení obrazu či zvuku
- Nevýhoda – otázky a odpovědi jasně dané

ZAŘAZENÍ ORÁLNÍ HISTORIE PODLE VĚKU ŽÁKŮ

- I. fáze – 5. – 6. třída
- II. fáze – 7. – 9. třída

I. fáze

- Zvýšená motivace a pečlivost
- Dobrá spolupráce s rodiči
- Nadšení z aktivity
- Realizace výstupu zábavná, převládá nadšení
- Dobré pro seznámení s orálně-historickými zásadami
- Otázky stručnější, bez vhledu
- Neschopnost reagovat během rozhovoru
- Neznalost kontextu
- Problém se zpracováním rozhovoru
- Nekritické přijímání informací

II. fáze

- Různorodost témat
- Kreativita
- Znalost IT technologie
- Otázky lépe propracované
- Schopnost reagovat během rozhovoru
- Problematické zařazení vzhledem k tématickému plánu
- Mnohdy nezájem žáků

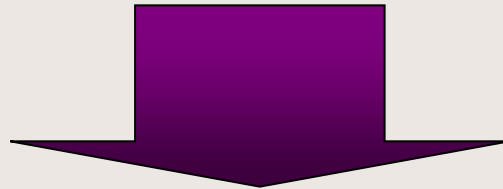

DIDAKTICKÁ APLIKACE ORÁLNÍ HISTORIE

- Projektová výuka
- Didaktické hry
- Domácí práce žáků

Moje narození

- Projekt určený mladším žákům, vhodný pro první seznámení s orální historií
- Žáci zjišťují okolnosti svého narození

- Motivace, přiblížení rodiny škole, snadné rozvyprávění pamětníka

Staň se průzkumníkem

- Dlouhodobý projekt
- Žáci mapují přeměnu názvů ulic v proměnách času
- Výstup: článek v novinách
- Možnost dalšího využití: anketa na motivy zábavné televizní hry – Nikdo není dokonalý

Jak jsem mohl žít v normalizaci?

- Dlouhodobý projekt určený žákům 9. ročníku
- Skupinová práce
 - Móda
 - Kultura
 - Pohostinství
 - Sport
- Role: Šéfredaktor, redaktor, fotograf, reportér
- Ocenění: Nejlepší Retro tým
- Fixace: hra Riskuj

RISKUJ

POZNEJ FILM	POZNEJ SERIÁL	ZPĚVÁCI
<u>1000</u>	<u>1000</u>	<u>1000</u>
<u>2000</u>	<u>2000</u>	<u>2000</u>
<u>3000</u>	<u>3000</u>	<u>3000</u>
<u>4000</u>	<u>4000</u>	<u>4000</u>
<u>5000</u>	<u>5000</u>	<u>5000</u>

Hádej, kdo jsem? – verze A

- Didaktická hra
- primární orálně-historické prameny
 - Fáze motivační
 - Kartičky s popisem osobnosti
 - Po poradě s rodiči žáci zjišťují jméno osobnosti a další informace
 - Po příchodu do školy spolužákům představuje osobnost

Jsem slavný zpěvák. Několikrát jsem vyhrál Zlatého slavíka. Mezi mé hity patří Být stále mlád, Trezor nebo Když muž se ženou snídá. Mám manželku a dvě děti.

Jsem prezident z doby tzv. normalizace. Národností jsem Slovák. Za mého působení se mnoho stavělo a rodilo se mnoho dětí.

Hádej, kdo jsem? – verze B

- Sekundární orálně-historické prameny
- Na základě úryvků či ukázek z výpovědí pamětníků žáci hádají, o jakou osobnost se jedná

Kufr

- Didaktická hra s pojmy
- Pojmy či osobnosti dostanou žáci za úkol zjistit podle výpovědi rodičů
- Žáci rozdělení do dvou skupin a spolu soutěží
- Dvě sady kartiček s pojmy či jmény
- Jeden či dva žáci ze skupiny hádají pojmy podle toho, jak jim je ostatní popíší
- Časově omezeno

Ukrytí prezidenti

Na nohách a na rukou mám zimní oblečení. Kvůli kousku masa ryk je veliký. Zavádění mnoha novot nýřanské občany nepotěšilo. Hospodářská krize zasekla USA ve vývoji. Podívej se na nebe, nešlo by se dotknout hvězd? Deklarace nezávislosti zajišťuje mnoho svobod a práv. Mezi české hvězdy doby komunismu patří Karel Gott, Waldemar Matuška a Helena Vondráčková. Po dešti se duha velká nad městem vznáší. Mistr Jan Hus a kalich se stali symbolem husitství.

- Žáci odhalí ukryté prezidenty z textu
- Spolu s rodiči se pokusí seřadit je chronologicky
- Nechají rodiče vyprávět o tom, za vlády jakého prezidenta se narodili a co si z této doby pamatují

Žák sám narátorem

- Žáci devátého ročníku se mohou stát narátory
- Mladší žáci si vyzkouší tazatelské dovednosti
- Výstup může být článkem ve školním časopise

ZÁVĚR

- OH důležité pro výuku dějepisu
- Prameny jsou oživením výuky a motivačním prvkem
- Žák více zapojen do výuky
- Bližší propojení rodiny a školního prostředí
- Lepší uchopení historického tématu

Zdroje

- R. Stradling. *Jak učit evropské dějiny 20. století*. Praha: MŠMT, 2003.
- J. Skalková a kol. *Obecná didaktika*. Praha: Grada, 2007.
- D. Richie. *Doing Oral History*. New York: Twayne Publishers, 1995.
- D. Labischová, B. Gracová. *Příručka ke studiu didaktiky dějepisu*. Ostrava: Ostravská univerzita, Filozofická fakulta, 2008.

Poznej, z jakého filmu pochází
snímek **1000**

Poznej, z jakého filmu pochází
snímek **2000**

Poznej, z jakého filmu pochází
snímek **3000**

Poznej, z jakého filmu pochází
snímek **4000**

Poznej, z jakého filmu pochází
snímek **5000**

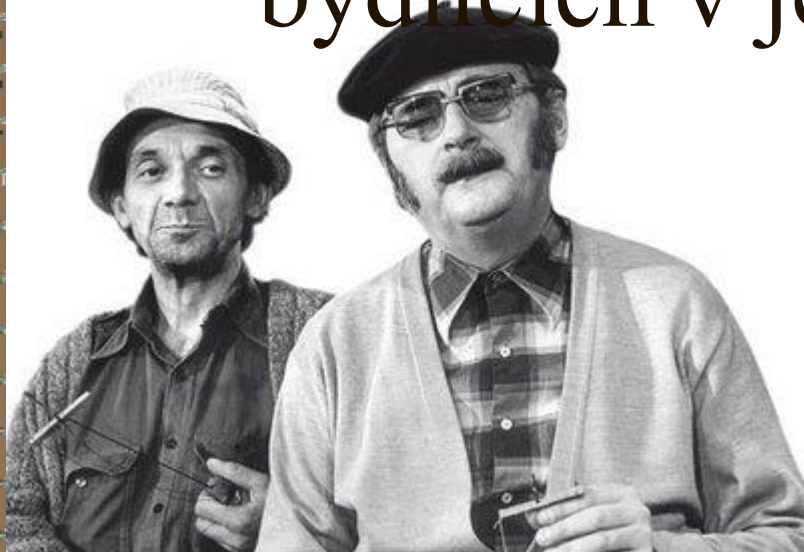
Jak se jmenuje seriál Jaroslava Dietla z
lékařského prostředí, který se dočkal
již druhého pokračování?

1000

Jak se jmenuje seriál o dvou přátelích
bydlících v jednom domě?

2000

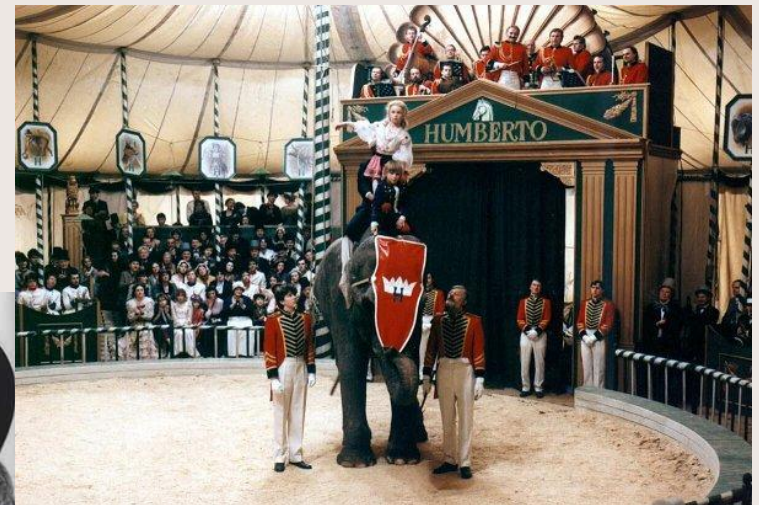
Jak se jmenuje český třicetidílný
detektivní seriál?

3000

Jak se jmenuje seriál natočený na
motivы knihy Eduarda Basse?

4000

Jak se jmenuje seriál popisující období Národního obrození na motivy knihy Aloise Jiráska.

5000

Jak se jmenuje muž na obrázku?
Jmenuj alespoň jeden jeho song.

1000

Jak se jmenuje tento zpěvák, který
znázornil roli prince v jedné slavné
pohádce?

2000

Jak se jmenuje zpěvák, který hrál v
Noci na Karlštejně a v roce 1986
emigroval?

3000

Jak se jmenuje tento muž, jehož hity
pobuřovali komunistické vedení?
Emigroval po Pražském jaru.

4000

Jak se jmenuje tato Zlatá slavice, která
podepsala Chartu 77?

5000

